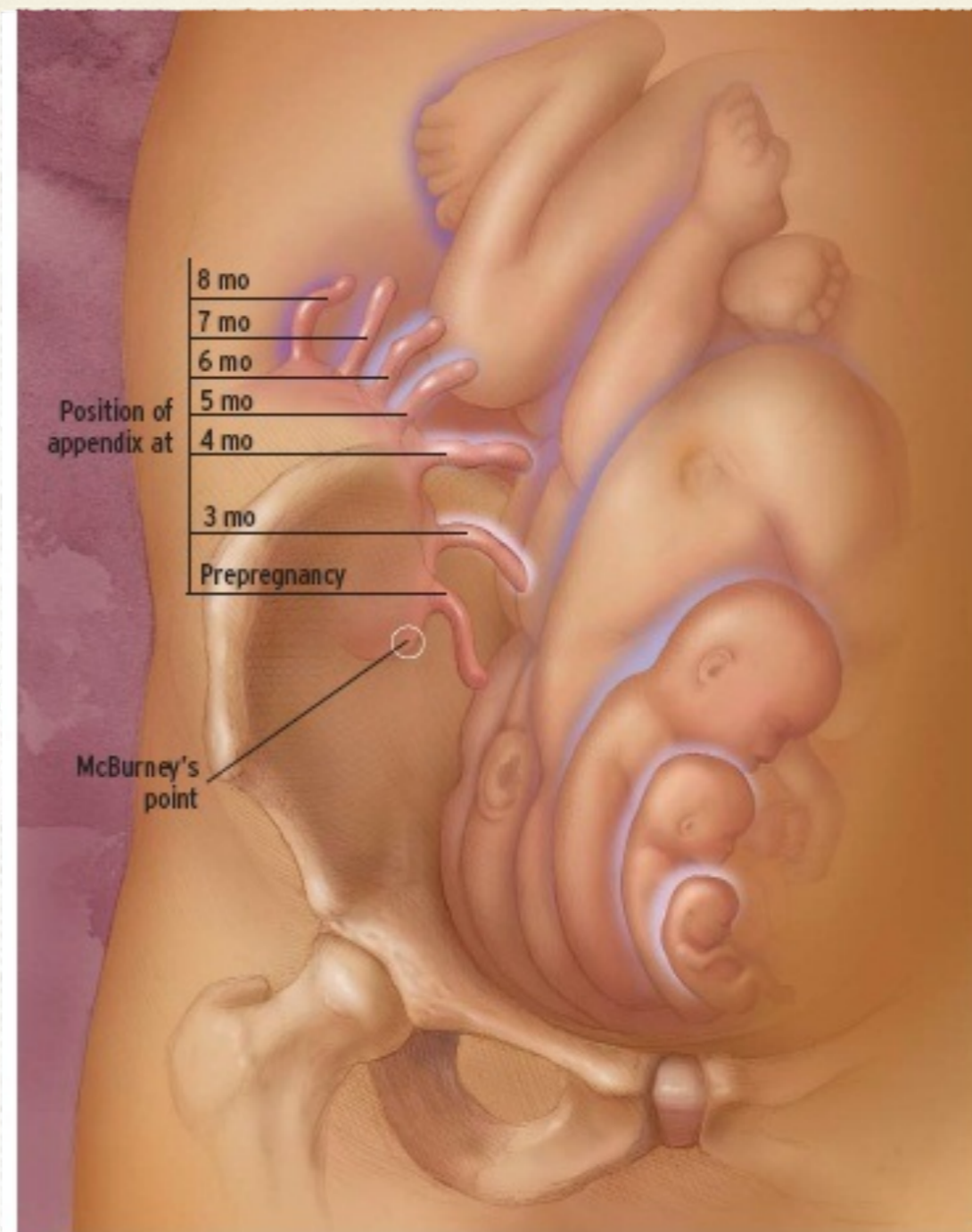

Akūts apendicīts

Ķirurģijas pamati vecmātēm

Akūts apendicīts - 63%

Visbiežākā ar
dzemdniecību nesaistītā
ķirurģiskā indikācija
grūtniecības laikā [1]

FIGURE The growing uterus progressively displaces the appendix in a counterclockwise rotation out of the pelvis into the right upper quadrant.

Klīniskā aina [2]

- * Variabla!
- * **Sāpes** - vispastāvīgākais simptoms. Sākas pēkšņi, 2-3h laikā progresē. Visbiežāk pakrūtē, pēc 5-6h virzās uz vēdera lejusdaļu - *Kohera simptoms*.
- * **Dispeptiskas parādības** - slikta dūša, apetītes zudums, vemšana 1-2 reizes slimības sākumā, pēc sāpju sākšanās.
- * **Zarnu darbības traucējumi** - raksturīgi pie atipiska piedēkļa novietojuma.
- * **Mikcija** - nav traucēta, izņemot pie atipiska piedēkļa novietojuma; tad bieža un sāpīga.

Diagnostika: īpatnības sievietēm / grūtniecēm

- * *Processus vermiformis* anatomiskā novietojuma īpatnību dēļ var būt atgriezeniska saistība, kad apendicītu izsauc dzemdes piedēkļu iekaisums
- * Līdz 16.nedēļai klīnika neatšķiras; pēc tam mainās topogrāfija —> **mainās klīnika!**

6.attēls. Ileocekalo leņķa pārvietošanās grūtniecības laikā (ar cipariem atzīmēti grūtniecības mēneši).

Diferenciāldiagnostika

- * Pirmajā puslaikā: dzemdes saišu iestiepums
- * Ap 20.gr nedēļu: nieru kolikas urīna sastrēguma nieru bļodiņās dēļ
- * 32-36.gr nedēļa: akūts holeocistīts
- * Jeb kurā grūtniecības laikā, bet jo īpaši grūtniecības *noslēgumā*: ar dzemdību darbību saistītas sāpes
- * Jeb kurā grūtniecības laikā, bet jo īpaši grūtniecības *sākumā*: vemšana grūtnieču toksikozes dēļ
- * Hormonālo izmaiņu izsaukts pseidoapendikulārais sindroms
- * Vēdera dobuma, retroperitonālās telpas, krūšu kurvja, asinsvadu & asinsrades orgānu slimības; infekcijas slimības

Risku izvērtējums [3]

- * Akūts apendicīts var izraisīt priekšlaicīgas dzemdības vai abortu, tomēr **taktika** vienmēr arī grūtniecības laikā ir **aktīva!**
- * Šobrīd zināmie / izmantojamie anestētiskie līdzekļi *nav teratogēni*
- * Augļa stāvokļa monitorēšana sniedz atbalstu *mātes pozicionēšanas* izvēlei operācijas laikā
- * Izvērtējama *kortikosteroīdu lietošana* pirms operācijas priekšlaicīgu dzemdību riska dēļ
- * Veicama *vēnu tromboembolijas* risku izvērtēšana un profilakse

Operācijas gaitas specifika

- * *Pirms operācijas* veicama vienošanās ar sievieti par piekrišanu akūtai ķeizargrieziena operācijai augļa indikāciju dēļ, ja tādas rodas
- * Apendicīta operācija visbiežāk tiek veikta *laparoskopiski* [4]
- * Operācijas laikā piesaistāmi *neonatologi* / pediatri
- * Veicama nepārtraukta augļa *sirdtoņu monitorēšana* & izvērtēšana
- * Ginekologam-dzemdību speciālistam jābūt gatavam turpināt operācijas norise, ja veicams *akūts ķeizargrieziena*

Pēcoperācijas periods

- * Saskaņā ar retrospektīvu pētījumu [1]:
  - * 5% gadījumu bija veicama intensīvā terapija pēcoperācijas periodā
  - * Uzturēšanās slimnīcā bija 3.5-6 dienas (mediāna -4 dienas)
  - * Tiešā veidā *nesaistītas* ar ķirurģisko operāciju - 15% gadījumu bija priekšlaicīgas dzemdības; 7% gadījumu - spontānais aborts.

Profilakse

- * **Mazināt riska faktorus**, kas tiek minēti kā pozitīvi saistīti ar ķirurģisku operāciju indikācijām grūtniecības laikā:
- * Daudzaugļu grūtniecība
- * Smēķēšana
- * Liels grūtnieces vecums
- * Palielināts ķermeņa masas indekss (KMI)
- * Liels grūtniecību skaits

Vecmātes loma [7]

- * **Anamnēze** - apkopošana, dokumentēšana.
- * **Diagnostika un diferenciāldiagnostika** [7, 8], lai veiktu izvērtējumu par atbilstoša speciālista piesaisti: ārsts-dzemdību speciālists, ķirurgs, citi speciālisti.
- * **Informatīvs** sievietes atbalsts - stāvokļa un rīcības plāna skaidrojums.

Avoti

1. Yu, Weng, Ho, Sachs, A., Guglielminotti, J., Miller, R., . . . Tt. (1970, January 01). Non-obstetric surgery during pregnancy – an eleven-year retrospective analysis. Retrieved March 29, 2020, from <https://bmcpregnancychildbirth.biomedcentral.com/articles/10.1186/s12884-019-2554-6>
2. Gardovskis J., “Ķirurgija”, Rīgas Stradiņa universitāte, 2013, pp.434-445
3. Nonobstetric Surgery During Pregnancy. (n.d.). Retrieved March 29, 2020, from <https://www.acog.org/clinical/clinical-guidance/committee-opinion/articles/2019/04/nonobstetric-surgery-during-pregnancy>
4. Rasmussen, A., Christiansen, C., Uldbjerg, N., & Nørgaard, M. (2019, May 17). Obstetric and non-obstetric surgery during pregnancy: A 20-year Danish population-based prevalence study. Retrieved March 29, 2020, from <https://bmjopen.bmj.com/content/9/5/e028136>
5. Weston, P., & Moroz, P. (2015, April 03). OBGYN. Retrieved March 29, 2020, from <https://obgyn.onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.1111/tog.12188>
6. Kazim, S., & Pal, K. (2009, June 13). Appendicitis in pregnancy: Experience of thirty-eight patients diagnosed and managed at a tertiary care hospital in Karachi. Retrieved March 29, 2020, from <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1743919109000831>
7. Jayne E. Marshall, Maureen D. Raynor, Myles' Textbook for Midwives E-Book, 16th edition, 2014
8. Linda Wylie, Helen G H Bryce, The Midwives' Guide to Key Medical Conditions E-Book: Pregnancy and Childbirth, Elsevier, 2008

Kontakti

- * **Linda Vītuma**
- * Latvijas Universitātes Rīgas 1. medicīnas koledža.
Pirmā līmeņa profesionālā augstākās izglītības
programma “*Ārstniecība*”
kvalifikācija “*Vecmāte*”
- * linda.vituma@gmail.com
- * www.kastanis.org